

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk fotoanalys av frontalet i Lyngsjö kyrka

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2021

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2021). *Dendrokronologisk fotoanalys av frontalet i Lyngsjö kyrka*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2021:91). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

01 November 2021

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2021:91
Anton Hansson & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK FOTOANALYS AV FRONTALET I LYNGSJÖ
KYRKA

Uppdragsgivare: Knadriks Kulturbygg AB, Grängsgatan 19, 291 59 Kristianstad. Org. Nr 55 6827-4061 (kontaktperson Karl-Magnus Melin)

Område: Skåne **Prov nr:** 08489-08490 **Antal fotoprov:** 2

Dendrokronologiskt objekt: Frontalet i Lyngsjö kyrka. Mätning på makrofoto (Roberto Fortuna) och på bilder tagna av USB-mikroskop (Kalle Melin)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr; se bild nedan	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mer vågat dateringsförslag inom parantes)
08489	Nedre	Ek	120+~35; 3	Ej Sp, Ej W	997	E 1042	(1042-1130)
08490	Övre	Ek	164; 4	Ej Sp, Ej W	1024	E 1042	(1042-1130)

Kommentarer till ovanstående resultattabell

De två proverna kommer från ett och samma träd, vilket den höga inbördes korrelationen visar. Den nedre virkesbiten, prov 08489, gick ej att säkert mäta ut till yttersta årsringen. Vid räkning uppskattas cirka 35 ringar att ligga utanför den yttersta uppmätta årsringen.

Virket har avverkats någon gång **efter 1042**. Det nedre virkets (08489) yttersta årsring är cirka 1032 (997+35) och det övre virkets (08490) yttersta årsring är 1024. Detta pekar på att det inte saknas ett stort antal ringar till barken men årsringarna är täta och därför uppskattas det att trädet har blivit avverkat innan år 1130.

Virket korrelerar väl mot skånska och sydsmländska referenskronologier. Däremot korrelerar frontal-virket inte mot det tidigare undersökta virket från Lyngsjö kyrka. Höga korrelationer uppstår istället mot virke från norra Åsums och Fulltofta kyrkor samt mot virke från enskilda arkeologiska prov från stadsgrävningar från Lund. Sammanvägt tyder detta på att frontal-virket är hämtat från **den nordöstra kvadratbiten av Skåne upp mot den småländska gränsen.**

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891